

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет музичного мистецтва та хореографії
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФОРТЕПІАНО
для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітнього рівня: перший (бакалаврський)
Освітньої програми
025.00.02 Сольний спів

Київ – 2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 2543/22
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)

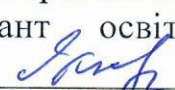
«   »   2022р.

Розробник: Ляшенко Ольга Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент;
Бутенко Тетяна Максимівна, викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Факультет музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Романенко Анастасія Романівна, канд. культурології, доцент;
Свириденко Наталія Сергіївна, канд. мистецтвознавства, професор;
Полянський Вячеслав Анварович, професор; Куришев Євген Володимирович, канд. пед. наук, доцент; Беренбейн Інесса Самійлівна, канд. мистецтвознавства, доцент; Гумінюк Станіслав Павлович, доцент; Бутенко Тетяна Максимівна, викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Факультету музичного мистецтва та хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол №__ від «7» вересня 2022 року
Завідувач кафедри Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.02 «Сольний спів» «5» вересня 2022 року
Гарант освітньо-професійної програми 025.00.02 «Сольний спів» Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено «__» _____ 2022 року
Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи
(підпис)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол №__

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол №__

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол №__

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол №__

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 09 » 09 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФОРТЕПІАНО
для студентів**

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітнього рівня: перший (бакалаврський)
Освітньої програми
025.00.02 Сольний спів

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02135554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1649/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
«   » 2021 р.

Київ – 2021

Розробник: Ляшенко Ольга Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Романенко Анастасія Романівна, канд. культурології, доцент; Ляшенко Ольга Дмитрівна, канд. пед. наук., доцент; Куришев Євген Володимирович, канд. пед. наук, доцент; Беренбейн Інесса Самійлівна, канд мистецтвознавства, доцент; Гаркуша Людмила Іванівна, старший викладач, Бутенко Тетяна Максимівна, викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол №2 від «09» вересня 2021 року
Завідувач кафедри Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.02 «Сольний спів»
«__» ____ 2021 року
Гарант освітньо-професійної програми 025.00.02 «Сольний спів»
 Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено
«__» ____ 2021 року
Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК
(підпис)

Пролонговано:

На 20 ____ /20 ____ н.р. ____ (____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
На 20 ____ /20 ____ н.р. ____ (____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
На 20 ____ /20 ____ н.р. ____ (____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
На 20 ____ /20 ____ н.р. ____ (____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФОРТЕПІАНО»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та Оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	8 кредитів / 240 годин	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2 змістові модулі	
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, у тому числі:	30	30
Індивідуальні	18	18
Модульний контроль	2	2
Семестровий контроль		
Самостійна робота	10	10
Форма семестрового контролю	залік	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФОРТЕПІАНО»

Мета навчального курсу – навчити студентів грати нескладні музичні твори на фортепіано, нескладний фортепіанний супровід до вокальних вправ, вокалізів і вокальних творів.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з композиторами різних стилів та напрямків;
- засвоїти музикознавчу термінологію та навчити користуватися нею;
- розглянути специфіку виконання музичних творів різних стилів та жанрів на фортепіано;
- опрацювати прийоми інтонування та звуковидобування на фортепіано;
- навчити студентів відображати засоби музичної виразності на фортепіано (інтонувати мелодію, відтворювати динамічні та агогічні вказівки, грати технічні та кантиленні твори);
- сформувати вміння підбирати на слух, акомпанувати.

У процесі роботи зі студентами застосовуються такі методи:

- за джерелом інформації: словесні (пояснення, розповідь, бесіда), наочні (практично-виконавський показ, спостереження);
- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

- за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

- за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом, а також методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Форми роботи – аудиторні індивідуальні (практичні) заняття, самостійна робота студентів, консультації викладача.

Засоби навчання – нотний матеріал, аудіо-, відеоматеріали, методичні рекомендації.

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Фортепіано» є модульні контрольні роботи (I та II семестр) та залік (I семестр).

Вивчення дисципліни «Фортепіано» сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних *компетентностей*:

Програмні компетентності			
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	
	ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
	ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	
	ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	
	ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	
	ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.	
	ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	
	ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
	ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
	ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	
	ЗК 12	Здатність працювати автономно.	
	ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	
	ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	
	Спеціальні (фахові компетентності)	СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
		СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
СК 3		Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	

	СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
	СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві та музикознавстві.

Програмні результати навчання	
ПРН 1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської та диригентської діяльності
ПРН 2	Володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
ПРН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту
ПРН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
ПРН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ПРН 12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
ПРН 17	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ «ФОРТЕПІАНО»

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Фортепіано» студенти повинні **знати**:

- творчі риси композиторів різних епох;
- прийоми інтонування та звуковидобування;
- як застосовувати у процесі навчання та фахової діяльності знання з теорії

музики;

вміти:

- створювати власну інтерпретаційну модель музичного твору;
- емоційно-образно та виразно виконувати музичні твори на публіку;
- самостійно працювати;
- грати на фортепіано вокальні вправи з супроводом;
- грати по нотах і підбирати на слух нескладний акомпанемент до вокалізів та вокальних творів.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФОРТЕПІАНО»

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Модульна контр. робота	Практичні	Лабораторні	Семестровий контроль	
Змістовий модуль 1. Основні компоненти початкової інструментальної підготовки							
Тема 1.1. Формування піаністичних навичок на базі програмового матеріалу.	15				10		5
Тема 1.2. Здобуття необхідних технічних навичок гри на музичному інструменті.	13				8		5
Модульна контрольна робота	2		2				
Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)							
Разом	30		2		18		10
Змістовий модуль 2. Формування елементарних навичок гри на фортепіано							
Тема 2.1 Виховання свідомого ставлення до об'єктивного змісту музичного твору.	10				10		
Тема 2.2 Ознайомлення з прийомами інтонування та звуковидобування.	18				8		10
Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)							
Модульна контрольна робота	2		2				
Разом	30		2		18		10
Усього	60		4		36		20

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ «ФОРТЕПІАНО»

Змістовий модуль 1

Основні компоненти початкової інструментальної підготовки

Тема 1.1. Формування піаністичних навичок на базі програмового матеріалу

Формування умінь розібрати та осмислити твір, працюючи над нотним текстом. Відтворення музичного твору на фортепіано. Визначення структури та аналізу технічних і артикуляційних труднощів. Закономірність аплікатурних форм: позиційні послідовності, переноси рук, розташування пальців на білих і чорних клавішах тощо. Координація виконавських рухів у процесі гри на фортепіано. Гра на музичному інструменті різних штрихів як окремо кожною рукою, так і двома руками.

Основна література: 1, 4.

Додаткова література: 2,7.

Тема 1.2. Здобуття необхідних технічних навичок гри на музичному інструменті

Оволодіння різними технічними навичками гри на фортепіано, опанування технічною досконалістю музичних програм шляхом роботи над етюдами та гамами. Гра нескладних музичних творів (п'єс, етюдів). Формування навичок гри акомпанементу до вокальних вправ з дублюванням мелодії вокальної партії, виконанням басу та акордового супроводу. Визначення та відпрацювання технічно-виконавських труднощів (аплікатури, штрихів, фразування, динаміки, агогіки тощо). Самостійний підбір на слух гармонічного супроводу до вокальних вправ. Спів вокальний вправ під власний супровід. Виконання фортепіанної партії до вправ по нотах і напам'ять.

Основна література: 1, 3.

Додаткова література: 3, 4, 6.

Змістовий модуль 2

Формування елементарних навичок гри на фортепіано

Тема 2.1. Виховання свідомого ставлення до об'єктивного змісту музичного твору

Ознайомлення з фактурними та образно-емоційними особливостями музичних творів. Специфіка підбору аплікатури. Усвідомлений підхід до розв'язання проблеми підбору доцільної аплікатури. Ознайомлення з критеріями аналізу і самоаналізу виконавських інтерпретацій музичного

твору. Робота над фортепіанним супроводом до вокалізів. Художньо-виконавський аналіз фортепіанного супроводу, визначення технічно-виконавських труднощів. Засвоєння аплікатурних прийомів. Виконання фортепіанної партії вокалізів по нотах і напам'ять. Спів нескладних вокалізів під власний супровід. Динамічний баланс сольної та акомпануючої партії. Самоаналіз студентом своєї діяльності.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 5,10.

Тема 2.2 Ознайомлення з прийомами інтонування та звуковидобування

Оволодіння вміннями якісного звуковидобування. Формування навичок кантиленного звуковидобування. Основні завдання роботи над мелодією та її інтонаційною виразністю. Знання особливостей звуковидобування у творах різних жанрів, стилів. Динамічна палітра звучання та її зв'язок зі змістом твору. Тембральне забарвлення інструментального звучання. Розвиток навичок добору акомпанементу до пісенного матеріалу на слух. Самостійний підбір на слух гармонічного супроводу до вокальних вправ, вокалізів та українських народних пісень. Виконання українських народних пісень під власний супровід.

Основна література: 1, 4.

Додаткова література: 5, 9, 10.

5. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування індивідуальних занять	1	18	18	18	18
Робота на індивідуальному занятті	10	18	180	18	180
Модульна контрольна робота	25	1	25	1	25
Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	5	2	10	1	5
	Разом	-	233	-	228
Усього за період роботи у 1 семестрі до заліку – 233 бали.					
Розрахунок коефіцієнта: 2,33					

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Зміст завдання	Критерії оцінювання		Б а л и
1	Розібрати музичний твір I варіант – Л. Колодуб «Гуцульський танець»; II варіант – Л. Шукайло «Маленьке негрєня»	Виконання правильного тексту	1	5
		Виконання правильного ритму	1	
		Виконання правильних штрихів	1	
		Виконання правильної аплікатури	1	
		Виразне виконання	1	
2	Вивчити музичний твір І. Берковича «Етюд»	Виконання етюда (стадія розбору)	1	5
		Виконання етюда (стадія вивченого твору в повільному темпі)	1	
		Виконання етюду (гра по нотах в середньому темпі)	1	
		Виконання етюду в швидкому темпі	1	
		Емоційне й виразне виконання етюду в швидкому темпі	1	
3	Підібрати необхідну аплікатуру і виконати музичний твір. I варіант – укр. нар. пісня «І шумить і гуде» або музичний твір Ю. Щуровського «Пісенька».	Проставити правильну аплікатуру	1	5
		Розібрати правильний текст	1	
		Зіграти музичний твір правильними штрихами і ритмом	1	
		Виразно виконати твір	1	
		Виконати музичний твір в темпі	1	
Усього: 15 бал.				

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення бакалаврів з дисципліни «Фортепіано» професійного спрямування «Сольний спів» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Кожний модуль включає бали за відвідування занять, поточну роботу на практичних (індивідуальних) заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Модульна контрольна робота №1	Критерії оцінювання	Бали
Виконання студентами: I варіант - гра 2-х музичних творів (поліфонія або велика форма та п'єса); II варіант - : 2 твори (етюд та п'єса).	Виконання одного музичного твору напам'ять	5
	Виконання другого музичного твору напам'ять	5
	Правильна художня інтерпретація музичних творів.	5
	Технічна досконалість відтвореної інтерпретаційної моделі музичного твору	5
	Емоційно-образне виконання музичних творів	5
Максимальна кількість балів		25
Модульна контрольна робота №2	Критерії оцінювання	Бали
Виконання студентом музичних творів, які опрацьовувалися ним протягом вивчення змістового модуля 2	Своєчасність виконання модульного контрольного прослуховування	5
	Виконання одного музичного твору напам'ять	5
	Виконання двох і більше музичних творів по нотах.	5
	Правильна художня інтерпретація музичних творів. Технічна досконалість відтвореної інтерпретаційної моделі музичного твору	5
	Емоційно-образне виконання музичних творів	5
Максимальна кількість балів		25
Усього		50

5.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

В першому семестрі формою контролю є залік. На заліку враховується вся робота студента за семестр. Програма заліку складається з 2 музичних творів, різних за змістом, стилем, фактурою і формою, які повинні максимально відображати рівень виконавських навичок і умінь студента, а також рівень його загальної музичної культури.

Програмні твори мають продемонструвати різні аспекти підготовки студента.

У процесі оцінювання навчальної роботи студентів застосовуються такі методи:

- усного контролю (оцінювання рівня сформованості інструментально-виконавських умінь студентів у процесі виконання на фортепіано навчальної програми відповідно до робочої програми навчального курсу);
- самоконтролю (самоаналіз, самооцінка та самокоригування студентом своїх музично-виконавських дій).

Формою навчання можуть бути як очні заняття зі студентами, так і дистанційні. При дистанційній формі навчання всі індивідуальні заняття, (в режимі онлайн-навчання) заздалегідь плануються викладачем в гугл-календарі (за розкладом складеним навчальним відділом) у форматі онлайн-конференції, в «Zoom». Кожному студенту викладач надсилає посилання на такі заняття. Але не тільки студентам надається доступ на ці заняття. При необхідності доступ надається і іншим викладачам, зав. кафедрою, працівникам навчального відділу, адміністрації Інституту мистецтв та університету.

При відсутності технічного забезпечення (немає світла, не працює інтернет, комп'ютер або планшет і т. ін.) заняття можуть проводитись на основі інших інформаційно-комп'ютерних технологій (з проведенням занять по вайберу або надсилаючи викладачу відеозапис тих музичних творів, над якими студент на цей час працює). Якщо студент надсилає викладачу записи музичних творів, то викладач аналізує гру студента і надає методичні рекомендації для подальшої самостійної роботи студента. Свої коментарі викладач може записати на відео (або надрукувати в текстовому повідомленні) та надіслати студентові.

Всі заплановані модульні прослуховування, заліки та екзамени відбуваються в запланований час. Студент заздалегідь (за 1-5 днів до певної форми контролю) записує вивчені музичні твори і самостійно завантажує їх у створену папку на Google-disk, до якої надається доступ викладачам та зав. кафедрою. Записи мають проводитися без вимикання та зупинки відеокамери, з початку до кінця виконання твору. На відео повинно бути чітко видно ігровий апарат виконавця, інструмент та його самого.

В умовах дистанційного навчання пропонуються наступні варіанти здачі екзамену:

1. варіант: зіграти напам'ять 2 музичних твори різних за жанром і стилем **або** (при відсутності інструмента фортепіано вдома)
2. варіант: проспівати напам'ять вокаліз та українську народну пісню.

5.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
А	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками. Студент демонструє емоційний відгук на музику, сценічну свободу, виконує в характері, відчувається розуміння форми та цілісності музичних творів.
В	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок. Студент втілює драматургію музичних творів, розуміння виразності музичної мови.
С	75-81 балів	Добре – загалом добрий рівень умінь та навичок із незначною кількістю помилок. Студент доносить зміст твору, але не вистачає якісного звуковидобування, фразування, вистроєності динамічного плану тощо.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень умінь та навичок із значною кількістю недоліків, проте достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Студент демонструє маловиражені технічні, артистичні можливості, невпевненість у своїх діях.
Е	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень умінь та навичок. Студент зіштовхується із технічними зривами, погано інтонує, застосовує брудну педалізацію.
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень умінь та навичок з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень умінь та навичок, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ФОРТЕПІАНО»

Разом 60 год.: індивідуальних – 36 год., МКР – 4 год., самостійна робота – 20 год., підсумковий контроль – залік (у I семестрі)

	I семестр		II семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Основні компоненти початкової інструментальної підготовки		Формування елементарних навичок гри на фортепіано	
К-сть балів за модуль	233 бали		228 балів	
Заняття	1 – 10	11- 18	1 – 10	11– 18
Лекційні				
Семінари				
Індивідуальні	10	8	10	8
Назва начального модуля (практичне заняття)	Тема1.1. Формування піаністичних навичок на базі програмового матеріалу	Тема1.2. Здобуття необхідних технічних навичок гри на музичному інструменті	Тема2.1. Виховання свідомого ставлення до об'єктивного змісту музичного твору	Тема2.2. Ознайомлення з прийомами інтонування та звуковидобування.
Самостійна робота	5 б.	5 б.		5 б.
Модульна контрольна робота	25 б.		25 б.	
Коефіцієнт	Усього за період роботи до заліку – 233 бали. Коефіцієнт – 2,33		228 балів	

7.Орієнтовний репертуар Етюди

1. Беренс Г. Тв. 70. 50 маленьких фортепіанних п'ес без октав: №№1- 30.
2. Беркович І. Маленькі етюди: №№ 1- 30.
3. Клементі М. Етюди для фортепіано.
4. Лемуан А. Вибрані етюди. ор.37.
5. М. Любарський Етюди. Етюди для фортепіано на різні види техніки.
6. Черні К. Вибрані фортепіанні етюди. Під ред. Г. Гермера. Ч. 1: №№ 1- 6.
7. Шітте А. Тв. 108. 25 маленьких етюдів: №№ 1- 15. Тв. 160. 25

легких етюдів: №№ 1- 20;

8. Шітте А. Вибрані етюди зарубіжних композиторів для фортепіано. Вип.1 №№ 2- 29.

9. Шітте А. Етюди для фортепіано. Вип. 1. Під ред. В. Дельнової (за вибором).

10. Шмидт А. Етюди для фортепіано.

П'єси

1. Барток Б. Дітям. Зош. 1 (найбільш легкі п'єси). Мікрокосмос. Зош. 1 (за вибором) .

2. Бах И. С. Бах Волынка.

3. Беркович І. 25 маленьких п'єс (за вибором).

4. Бетховен Л. Сурок.

5. Колодуб Ж. Бугі-вугі. Старовинна капличка.

6. Моцарт В. Пьеса.

7. Моцарт В. Вальс.

8. Роулі Г. У країні гномів.

9. Чурленіс Прелюдия.

10. Шуман Р. Марш.

11. Шуман Р. Хоробрий вершник.

Поліфонічні твори

1. Бах І.С. Нотний зошит Анни Магдалени Бах: №1-Менует.

2. Беркович І. 25 легких п'єс для фортепіано: Канон.

3. Гендель Г. Арія ре мінор, Менует мі мінор. Чакона.

4. Гуммель І. П'єси: Фа мажор, До мажор, ре мінор.

5. Крігер І. Менует ля мінор.

6. Лисенко М. Ой, під горою, під перевозом. За річкою-бережком.

7. Моцарт Л. Менует, Буре.

8. Салютринська Т. Протяжна.

9. Скарлатті «Арія».

10. Телеман Г. П'єса.

Твори великої форми

1. Бетховен Л. В. Сонатина Соль мажор.

2. Беркович І. Варіації на тему російської народної пісні "Во саду ли в огороде".

3. І. Беркович Сонатина соль мажор I та II частини.

4. Литкова І. Варіації на тему білоруської народної пісні "Савка та Гришка зробили дудку".

5. Моцарт В. Алегро Сі-бемоль мажор; Легка сонатина До Мажор.

6. Моцарт Леопольд Сонатина до мажор.
7. Мелартін Ерккі Сонатина Соль мінор.
8. Чимароза Д. Соната ре мінор.
9. Штейбельт Д. Сонатина До мажор.
10. Шукайло Л. Варіації.

НОТНІ ВИДАННЯ

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. - 158с.
3. Бах Й. С. Двоголосні інвенції. – К., 2004. – 31 с.
4. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
5. Бах Й. С. Інвенції для фортепіано. – К., 1988. – 88с.
6. Беркович І. Етюди середньої трудності для фортепіано. – К., 1961 – 52с.
7. Бетховен Л. Вибрані фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
8. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с.
9. Граємо джаз. Твори українських композиторів для фортепіано. – К., 1990. 48с.
10. Гриднєва Н. Хочу грати на роялі. – К., – 2012 – 198с.
11. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
12. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К. 1994. – 62 с.
13. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. - Харків, 2004.
14. Маленький віртуоз. Збірник етюдів та віртуозних п'єс зарубіжних композиторів для фортепіано Вип. 2. – К., 1970. – 48с.
15. Моцарт В. Три сонати для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
16. Поліфонічні п'єси для фортепіано. /Переклав І. Беркович. Зошит I – II. – К. 1957. – 20с.
17. Полянський В. Американські блюзи. Хрестоматія. – К., 2004. – 64с.
18. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. - 39 с.
19. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.
20. Педагогічний репертуар для фортепіано вип. 2/ редактор-упорядник Міліч Б. - К., 1967 – 35с.
21. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
22. Тіц М. Сонатина для фортепіано. – К., 1961. – 15с.
23. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. - 162 с.
24. Фільц Б. Закарпатські новелети для фортепіано. – Дрогобич, – 2010. – 36с.
25. Фортепіано 1 клас. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1986. – 136 с.

26. Фортепіано 2 клас. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1987. – 103 с.
27. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакція О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36с.
28. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
29. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39с.
30. Етюди для фортепіано на різні види техніки I клас. – К., 1975. – 50с.
31. Етюди для фортепіано на різні види техніки II клас. – К., 1975. – 47с.
32. Юним піаністам /ред. Шульгіна В., Маркевич М. – К., 1988. – 136с.
33. Theme songs for solo piano. – USA., – 1995. – 65s.

ДОДАТКОВА ПОТІНА ЛІТЕРАТУРА

Для роботи над вокалізами та українськими піснями:

I семестр

- *Єгоричева М.* Вправи для розвитку вокальної техніки.
- Українські народні пісні для дітей. / упорядники: Макарова Е., Яковенко В.

II семестр

- *Абт Ф.* Школа співу: вибрані вправи для низьких голосів у супроводі фортепіано.
- *Зейдлер Г.* Мистецтво співу. Частина I, II.
- Обробка *В. Заремби* „Дивлюсь я на небо”;
- Обробка *В. Косенка* „Грицю, Грицю, до роботи”;
- Обробка *В. Косенка* „Взяв би я бандуру”;
- Обробка *М. Лисенка* „Там, де Ятрань круто в'ється”;
- Обробка *С. Людкевича* „Ой, ти, дівчино, заручена”;
- Обробка *М. Лисенка* „Ой не світи, місяченьку”;
- Обробка *Н. Скоробагатька* „Стоїть гора високая”;
- Обробка *Н. Скоробагатька* „Очерет лугом гуде”;
- Обробка *Ю. Соколовського* „І шумить, і гуде”;
- Обробка *Ю. Соколовського* „Лугом іду, коня веду”;
- Обробка *Ю. Соколовського* „Місяць на небі”;
- Обробка *Ю. Соколовського* „Тече річка невеличка”;
- Обробка *Ю. Щуровського* „Ой, за гаєм, гаєм”;
- Обробка *Ю. Щуровського* „Ой, ходила дівчина бережком”.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова) література:

1. Бурназова В. В. Виконавська самостійність музикантів-інструменталістів: монографія / Віра Володимирівна Бурназова. – Бердянськ: Видавець БДПУ,

2012. – 187с. (В бібліотеці Інституту мистецтв – 2 екз.)
2. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського./ О. Б. Максимов – Донецьк: Вид. ДДК, 2007. – 127с
  3. Рябов І. Виховання та навчання в ДМШ. Фортепіано. / І. Рябов, О. Мурзіна. – К.: Музична Україна, 1988. – 56 с.
  4. Шрамко О.І. Основний музичний інструмент: алгоритми методики: навч. – метод. посіб. для студ. муз. ф-тів вищ. пед. закл. / О.І. Шрамко. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – 219 с.
  5. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія / Дмитро Григорович Юник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 340 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв – 2 екз.)

Додаткова література

1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. /А. Д. Алексеев. М.: Музыка, 1978. – 287 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв – 2 екз.)
2. Гаркуша Л. І., Економова О. С. Формування інструментально-виконавського досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва / Людмила Гаркуша, Ольга Економова. – К.: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2014. – 120 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв є 4 екз.).
3. Комплексний метод навчання на уроках фортепіано в дитячих музичних школах /уклад. Т. А. Ігнатовська. – К.: НАКККІМ, 2013. – 6с.
4. Москаленко В. Г. Про специфіку музичної інтерпретації / В. Г. Москаленко // Київське музикознавство. Проблеми музичної інтерпретації: збірка статей. – 1998. – Вип. 2 С.4-14.
5. Падалка Г. М. Учитель, музика, діти./ Галина Микитівна Падалка – К.: КГПИ, 1982. – 144 с.
6. Полянський В. Стилістика раннього джазу / Вячеслав Анварович Полянський – К.: КУім. Грінченка, 2014. – 116с.
7. Свириденко Н. С. Музика від Розумовських: навч.- метод. посібник для студентів / Наталія Сергіївна Свириденко – К.: Ун-т імені Бориса Грінченка, 2020. – 180с.

9. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

1. Фонд музичних та нотних видань – Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua>>node
2. Ноти українських композиторів <http://ukrnotes.in.ua/>